

Prioritzar la inversió social

25-N

Eleccions al Parlament de Catalunya
25 de novembre de 2012

Les 30 propostes del Tercer
Sector Social als partits polítics

La nostra valoració
de la legislatura 2010-2012

Ara fa dos anys, la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya ens adreçàvem als partits polítics que es presentaven a les eleccions al Parlament de Catalunya, del 28 de novembre de 2010, per traslladar-los la nostra valoració de l'anterior legislatura i les nostres propostes per la següent. Tots els partits van acollir amb interès aquelles propostes, i moltes d'elles, amb major o menor mesura, foren incorporades als seus programes electorals.

El nou executiu sorgit després de les eleccions, presidit per Artur Mas, va comprometre's a impulsar diverses de les peticions que la Taula del Tercer Sector havia formulat, com l'impuls d'un Pacte nacional contra la pobresa, l'aprovació d'un nou Pla de Suport al Tercer Sector Social o l'exigència del traspàs dels fons del 0,7% de l'IRPF a la Generalitat. Però aquells i molts altres compromisos han quedat inacabats, o bé clarament no s'han complert, a causa, primer, de l'aprofundiment de la crisi econòmica i el seu impacte en les polítiques i els pressupostos públics; i, segona, per l'acabament sobtat de la legislatura.

Han estat dos anys difícils, molt difícils, en què les necessitats socials no han parat de créixer, el Govern de Catalunya ha hagut d'afrontar una retallada rera l'altra, i el Tercer Sector hem hagut de fer esforços inimaginables per seguir atenent els més vulnerables en un context de disminució d'ingressos i de greus retards en els pagaments.

El balanç no és positiu. Hi hagut alguns avenços, però també importants retrocessos en drets socials que amb molt d'esforç havíem conquerit, alhora que nombrosos compromisos de millora s'han quedat a mig camí o altres al tinter. Tot plegat, agreujat a més per les retallades del govern central, que, en àmbits com la dependència o les polítiques actives d'ocupació, han col·locat les polítiques socials de Catalunya en un atzucac.

Per això, de nou, la nostra veu i les nostres propostes per reconduir aquesta situació són absolutament necessàries. Des de les entitats socials del país ens sentim plenament coresponsables per superar la profunda crisi que ens afecta, per estar a l'alçada en la cruïlla històrica i política que estem vivint, i per construir un futur per a Catalunya amb més cohesió social, menys desigualtats i més benestar per a tota la ciutadania.

La Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya és la institució que agrupa i representa el conjunt de les entitats socials catalanes. Nascuda el 2003, està formada per 31 federacions d'entitats que aglutinen prop de 4.000 entitats no lucratives que actuen en els àmbits més diversos: infància, gent gran, persones amb discapacitat, salut mental, addiccions, inserció socio-laboral, immigració, dret a l'habitatge, etc.

Àngels Guiteras
Presidenta

Valoració de la legislatura 2010-2012

Consideracions generals

La legislatura que va iniciar-se el 28 de novembre de 2010 i finalitza el proper 25 de novembre de 2012, la més curta des del restabliment de l'autogovern de Catalunya, ha estat profundament marcada pels efectes de la crisi econòmica en tots els àmbits: les polítiques públiques, els drets socials, l'activitat de les entitats del Tercer Sector i les relacions entre Catalunya i Espanya. La seva finalització a mig mandat ha estat relacionada amb aquesta coyuntura i amb el malestar creixent de la població per aquesta situació. Les polítiques d'austeritat i de reducció del dèficit han comportat una disminució dels recursos destinats als programes socials, en un moment en què era més necessari incrementar-los a causa de l'augment de les desigualtats i de l'empobriment de capes molt àmplies de la població.

Durant aquest període les polítiques socials, al igual que la resta de polítiques, han estat totalment condicionades per fins a tres ajustaments pressupostaris i pels greus problemes de liquiditat de la Generalitat. En aquest difícil context, el govern català s'ha esforçat per preservar aquestes polítiques i trobar solucions alternatives per afrontar l'increment imparable de necessitats socials. Així, el pressupost del Departament de Benestar Social i Família ha estat el menys afectat per la tisorada, i alhora ha impulsat noves iniciatives per donar resposta a aquestes necessitats, com el pla de mesures contra la pobresa, el document de bases per a un Pacte Nacional, el document final del Pacte Nacional per la Infància o el Pla de Suport al Tercer Sector Social.

Però això no ha impedit que finalment també nombrosos programes i polítiques de cohesió social s'hagin vist afectats per les retallades i els problemes de tresoreria del Govern: dependència, renda mínima d'inserció, polítiques d'ocupació, programes d'habitatge, beques menjador, escoles bressol, programes de rehabilitació de presos, cooperació al desenvolupament, etc.

Les entitats socials també han estat víctimes directes de la situació. D'una banda per l'increment continuat del nombre de persones amb dificultats que s'adrecen als seus serveis. De l'altra, per la reducció -dràstica en alguns casos-, dels pressupostos públics, la qual s'ha traslladat als preus i les condicions dels concursos, als imports de les subvencions, i als preus dels mòduls i serveis. I, en tercer lloc, per reiterats incompliments per part del Govern dels seus compromisos de pagament.

El resultat global és un retrocés en les polítiques de cohesió social, una pèrdua de drets socials conquerits, i un afebliment del teixit d'entitats socials, amb acomiadament de professionals, reducció o tancament de serveis i precarització de les condicions de treball. Un fet que contrasta amb l'increment escandalós de les xifres d'atur, del nombre de famílies desnonades del seu habitatge habitual, dels infants que no poden accedir al menjador escolar i, en definitiva, dels elevats índexs de pobresa i desigualtat social.

Però les dificultats que sempre hem tingut a Catalunya per disposar d'unes polítiques socials a l'alçada dels reptes de la nostra societat, i que s'han fet més evidents en el moment actual, també tenen una relació molt directa amb les deficiències del nostre model d'autogovern i de finançament. I en part són conseqüència, doncs, del problema més general d'encaix entre el nostre país i l'estat espanyol. Perquè mentre que l'índex de pobresa i les necessitats socials de Catalunya no són gaire diferents a les d'altres territoris d'Espanya, els recursos que l'Estat ens retorna per fer-hi front s'han situat els darrers anys, de forma reiterada, clarament per sota dels percentatges que ens correspondrien.

En l'àmbit de la dependència el govern espanyol no només ha restringit els drets que atorgava la llei, sinó que ha disminuït encara més la seva aportació econòmica molt per sota del 50% que preveia la llei, abocant el govern català a assumir més despesa de la que li pertocava per no deixar desatèses a milers de persones dependents. Quelcom semblant ha passat amb el Fons per a la integració, l'acollida i el reforç educatiu per a immigrants, que l'Estat ha eliminat i la Generalitat també ha hagut d'assumir parcialment. I en polítiques actives d'ocupació, la dràstica reducció de les transferències de l'Estat ha deixat els serveis d'ocupació de Catalunya, les entitats del Tercer Sector col·laboradores i els centres especials de treball en una situació deplorable.

El Tercer Sector Social català també hem viscut de prop els incompliments de l'Estat amb els fons del 0,7% de l'IRPF per a finalitats socials. Primer, perquè any rere any les entitats socials catalanes hem rebut només entre un 12% i un 14% d'aquests fons, un percentatge que està molt per sota del 19% que ens correspondria per població, i del 25% que ens correspondria d'acord amb l'aportació dels contribuents catalans. Segon, perquè la Generalitat és qui hauria de gestionar i distribuir a Catalunya aquests recursos, d'acord amb les competències exclusives que li atorguen la Constitució i l'Estatut en polítiques socials. I, tercer, perquè l'Estat fins i tot ha incomplert dues sentències judicials de 2010, del tribunal Suprem i del Constitucional, que l'obligaven a transferir aquests fons al govern català.

Anàlisi detallada

A continuació detallem quins han estat, a criteri de la Taula del Tercer Sector, els principals avenços, retrocessos i temes pendents de la legislatura 2010-2012 en els àmbits de les polítiques socials i de les relacions amb el Tercer Sector.

En polítiques socials

Avenços assolits

- Pla de mesures contra la pobresa i document de bases del Pacte Nacional contra la pobresa
- Document final del Pacte Nacional per a la Infància i creació de la Comissió Parlamentària d'Infància
- Avantprojecte de Llei d'accessibilitat
- Proposició de Llei de mesures contra el sobreendeutament personal i familiar i de protecció davant de procediments d'execució hipotecària de l'habitatge habitual
- Constitució del comitè d'experts que ha de redactar el document de bases d'una futura llei catalana de l'autonomia personal
- Agilització de l'obtenció dels certificats i les valoracions de les persones amb dependència, unificació de les diferents valoracions dels diversos equips que hi intervenen, i possibilitar la compatibilitat de més d'un servei
- Posada en funcionament del Fons de garantia per a l'impagament de la pensió d'aliments i/o compensatòria
- Concertació paulatina de places de serveis per a discapacitats
- Protocol marc i orientacions d'actuació contra els maltractaments a les persones grans
- Impuls de les oficines de mediació per evitar o aportar solucions als processos de desnonament de l'habitatge habitual

Qüestions pendents

- ➔ Ple desplegament de la Llei de serveis socials i ampliació de la cartera de serveis socials
- ➔ Desplegament de la Llei de drets i oportunitats de la Infància i l'Adolescència a Catalunya
- ➔ Complementar les pensions no contributives perquè assoleixin l'índex de renda de suficiència de Catalunya
- ➔ Desenvolupar la figura de l'assistent personal per a persones dependents, potenciar la figura del gestor de cas, i vetllar perquè els criteris de copagament garanteixin l'accés amb unitat de criteris a nivell territorial
- ➔ Concertació de la totalitat de les places de serveis per a discapacitats, i desplegament del pla de residències i llars-residències per a discapacitats i persones amb problemes de salut mental
- ➔ Desenvolupar un model de coordinació i atenció integral socio sanitària amb els col·lectius més vulnerables

- Reforç de la inspecció de treball a fi que les empreses compleixin amb el 2% de treballadors amb discapacitat que estableix la LISMI
- Creació de l'Agència Catalana de Migracions

Passos enrere

- ↘ Congelació o reducció de pressupostos destinats a programes socials i a polítiques directament relacionades amb la cohesió social: renda mínima d'inserció, beques menjador, ajuts al lloguer, etc.
- ↘ Disminució dels horaris dels serveis socials i d'atenció a les persones
- ↘ Reforma per part del govern de l'Estat de la llei de la dependència: ajornament de tres anys en l'atenció a les persones amb dependència moderada; ampliació del copagament dels serveis; i eliminació de la cotització pels cuidadors no professionals
- ↘ Restricció dels criteris d'accés a la renda mínima d'inserció i als ajuts per al pagament del lloguer
- ↘ Congelació de places ocupacionals i de llars-residència per a discapacitats i persones amb problemes de salut mental
- ↘ Reducció per part del govern de l'Estat de les subvencions als Centres Especials de Treball
- ↘ Reducció per part del govern de l'Estat de les transferències per a polítiques actives d'ocupació
- ↘ Eliminació per part del govern de l'Estat del fons per a la integració, l'acollida i el reforç educatiu per a immigrants
- ↘ Reducció de la subvenció per plaça de les escoles-bressol
- ↘ Retrocés en la implantació de places per a infants amb necessitats educatives especials
- ↘ Desactivació dels Plans Educatius d'Entorn
- ↘ Eliminació dels programes d'intervenció en medi obert i de mediació intercultural amb la població reclusa
- ↘ Reducció del pressupost de cooperació al desenvolupament

En les relacions amb el Tercer Sector

Avenços assolits

- Signatura d'un nou Pla de Suport al Tercer Sector Social entre el govern i la Taula del Tercer Sector
- Increment de la visibilitat i del suport ciutadà a les entitats socials per mitjà de la 'Marató per la Pobresa'
- Col·laboració dels mitjans de comunicació públics amb la campanya 'Suma't a les ONG socials' de la Taula del Tercer Sector
- Compromís d'una cimera anual del president de la Generalitat amb les 31 federacions de la Taula del Tercer Sector
- Ingress de la Taula del Tercer Sector a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat
- Ingress de la Taula del Tercer Sector al Consell Assessor de l'Habitatge i a la comissió de seguiment del Pacte Nacional de l'Habitatge
- Compromís de participació d'experts del Tercer Sector en el Consell de Treball Econòmic i Social

Qüestions pendents

- Desplegar el conjunt de mesures del Pla de Suport al Tercer Sector Social
- Posar fi al tractament discriminatori de les entitats socials en els procediments de contractació pública a causa de l'IVA
- Ampliar i generalitzar l'ús de clàusules socials en els concursos públics de serveis d'atenció a les persones
- Traspàs a la Generalitat per part del govern de l'Estat dels fons del 0,7% de l'IRPF per a finalitats socials
- Participació de ple dret de la Taula del Tercer Sector al Consell de Treball Econòmic i Social

Passos enrere

- ↘ Endarreriments en els pagaments de concerts, contractes i subvencions, i incompliment dels compromisos contractuals de l'Administració
- ↘ Reducció dels preus de nombrosos mòduls i serveis
- ↘ Priorització creixent de la valoració econòmica per sobre de la tècnica i social en els procediments de contractació pública de serveis d'atenció a les persones
- ↘ Suport econòmic de la Generalitat a la Taula del Tercer Sector i a les seves federacions membres

30 propostes per a la nova legislatura 2012-2016

Presentem a continuació les propostes de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya per a la propera legislatura 2012-2016.

S'adrecen als partits polítics que concorreran a les eleccions del 25 de novembre, amb l'objectiu que les incloguin als seus programes electorals, i que siguin assumides i impulsades pel govern que sorgeixi d'aquestes eleccions.

En polítiques socials

1. Lluitar contra l'increment de la pobresa i les desigualtats, prioritant la inversió social i els programes d'atenció a les persones més vulnerables en els propers pressupostos de la Generalitat
2. Defensar un increment de la pressió fiscal fins a la mitjana de la UE i una reforma fiscal en profunditat, perquè esdevingui un sistema capaç de reduir les enormes desigualtats socials actuals i de garantir la inversió en polítiques socials i de benestar
3. Defensar la lluita contra l'enorme frau fiscal actual, per garantir l'efectiu pagament dels impostos ja existents
4. Reduir i racionalitzar l'estructura administrativa de la Generalitat per tal de poder destinar més persones i recursos als serveis directes als ciutadans
5. Defensar el manteniment dels subsidis d'atur i d'una cobertura mínima per als aturats sense subsidi
6. Seguir desplegant la Llei de Serveis Socials, i ampliar i flexibilitzar la cartera de serveis socials
7. Garantir l'atenció i l'accés de tots els ciutadans al sistema sanitari català
8. Desenvolupar un model de coordinació i atenció integral socio sanitària amb els col·lectius més vulnerables
9. Desplegar la Llei de drets i oportunitats de la Infància i l'Adolescència de Catalunya
10. Elaborar i aprovar una Llei catalana de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència per garantir millor l'autonomia de les persones dependents
11. Acabar d'elaborar i aprovar la nova Llei d'accessibilitat
12. Impulsar les polítiques de comunicació específiques per a les persones amb discapacitat
13. Regular el dret subjectiu a l'habitatge, com a mínim en relació a situacions d'emergència i de col·lectius prioritàris

14. Redissenyar la Llei de la renda mínima d'inserció, i establir una nova prestació per a les persones vulnerables que no tenen perfil laboral
15. Establir una nova estratègia per a la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball per als col·lectius amb més dificultats
16. Mantenir el model català de treball protegit i de participació del Tercer Sector Social en la formació i inserció sociolaboral dels col·lectius més vulnerables
17. Aprovar el Pacte Nacional contra la Pobresa i el Pacte per a la Infància a Catalunya, i donar seguiment a les mesures aprovades
18. Defensar la reforma de la legislació hipotecària per fer possible la dació en pagament i la reconversió dels drets de propietat afectats en contractes de lloguer
19. Mantenir i ampliar els ajuts per al pagament del lloguer, i restaurar mesures per facilitar l'accés dels joves al primer habitatge
20. Incrementar l'oferta pública i privada d'habitatges de lloguer assequible, i promoure un parc d'habitatges de lloguer social per a famílies amb rendes mínimes
21. Reemprendre els programes de rehabilitació de reclusos en col·laboració amb entitats socials
22. Donar compliment al compromís de creació de places per a infants amb necessitats educatives especials
23. Incidir en la millora de l'èxit escolar duent a terme, entre altres, polítiques d'atenció a la diversitat i la represa dels Plans Educatius d'Entorn
24. Crear l'Agència Catalana de Migracions
25. Recuperar la política catalana de cooperació al desenvolupament

En les relacions amb el Tercer Sector

26. Normalitzar els calendaris de pagament de subvencions, contractes i concerts a les entitats socials
27. Actualitzar els preus de tots els serveis socials i d'atenció a les persones
28. Desenvolupar les 50 mesures del Pla de Suport al Tercer Sector Social signat amb el govern de la Generalitat, en especial:
  - Impulsar mesures efectives que facilitin l'accés de les entitats socials a crèdits i avals
  - Aprovar la nova llei catalana del voluntariat
  - Impulsar i aprovar una llei de concertació de serveis socials amb el Tercer Sector
  - Preservar els criteris de qualitat i de solvència tècnica i social en els concursos públics, enfront dels criteris de caràcter econòmic
  - Posar fi a la discriminació que pateix el Tercer Sector en els procediments de contractació pública a causa del tractament de l'IVA
  - Simplificar i unificar les relacions i els tràmits amb l'administració de la Generalitat
  - Seguir exigint a l'Estat el compliment de les sentències que l'obliguen a traspasar a la Generalitat els fons del 0,7% de l'IRPF
  - Impulsar una reforma de llei estatal del mecenatge perquè la societat civil tingui més incentius fiscals per fer donacions a les entitats socials
29. Reformar la llei del Consell de Treball Econòmic i Social per permetre-hi l'entrada de la Taula del Tercer Sector
30. Millorar el suport econòmic de la Generalitat a la Taula del Tercer Sector i a les seves federacions membres

En breu... Valoració 2010-2012

Avenços assolits

- Pla de mesures i document de bases del Pacte Nacional contra la pobresa
- Pacte Nacional per a la Infància i Comissió Parlamentària d'Infància
- Avantprojecte de Llei d'accessibilitat
- Proposició de Llei de mesures contra el sobreendeutament personal i familiar i de protecció davant de procediments d'execució hipotecària
- Agilització de l'obtenció dels certificats i les valoracions de les persones amb dependència
- Posada en funcionament del Fons de garantia per a l'impagament de la pensió d'aliments i/o compensatòria
- Concertació paulatina de places de serveis per a discapacitats
- Impuls de les oficines de mediació per evitar processos de desnonament de l'habitatge habitual
- Signatura d'un nou Pla de Suport al Tercer Sector Social entre el govern i la Taula del Tercer Sector

Qüestions pendents

- Ple desplegament de la Llei de serveis socials i ampliació de la cartera de serveis socials
- Complementar les pensions no contributives perquè assolixin l'índex de renda de suficiència de Catalunya
- Posar fi al tractament discriminatori de les entitats socials en els procediments de contractació pública a causa de l'IVA
- Traspàs a la Generalitat per part del govern de l'Estat dels fons del 0,7% de l'IRPF per a finalitats socials
- Participació de ple dret de la Taula del Tercer Sector al Consell de Treball Econòmic i Social

Passos enrere

- Congelació o reducció de pressupostos destinats a programes socials i a polítiques de cohesió social
- Restricció dels criteris d'accés a la renda mínima d'inserció i als ajuts per al pagament del lloguer
- Congelació de places ocupacionals i de llars-residència per a discapacitats i persones amb problemes de salut mental
- Eliminació dels programes d'intervenció en medi obert i de mediació intercultural amb la població reclusa
- Reducció del pressupost de cooperació al desenvolupament
- Endarreriments en els pagaments de concerts, contractes i subvencions
- Priorització creixent de la valoració econòmica per sobre de la tècnica i social en els procediments de contractació pública de serveis d'atenció a les persones

Propostes 2012-2016

- Lluitar contra l'increment de la pobresa i les desigualtats, prioritzant la inversió social i els programes d'atenció a les persones més vulnerables en els propers pressupostos de la Generalitat
- Defensar un increment de la pressió fiscal fins a la mitjana de la UE i una reforma fiscal en profunditat, perquè esdevingui un sistema capaç de reduir les enormes desigualtats socials actuals i de garantir la inversió en polítiques socials i de benestar
- Reduir i racionalitzar l'estructura administrativa de la Generalitat per tal de poder destinar més persones i recursos als serveis directes als ciutadans
- Redissenyar la Llei de la renda mínima d'inserció, i establir una nova prestació per a les persones vulnerables que no tenen perfil laboral
- Establir una nova estratègia per a la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball per als col·lectius amb més dificultats
- Mantenir el model català de treball protegit i de participació del Tercer Sector Social en la formació i inserció sociolaboral dels col·lectius més vulnerables
- Defensar la reforma de la legislació hipotecària per fer possible la dació en pagament i la reconversió dels drets de propietat afectats en contractes de lloguer
- Mantenir i ampliar els ajuts per al pagament del lloguer, i restaurar mesures per facilitar l'accés dels joves al primer habitatge
- Incrementar l'oferta pública i privada d'habitatges de lloguer assequible, i promoure un parc d'habitatges de lloguer social per a famílies amb rendes mínimes
- Reemprendre els programes de rehabilitació de reclusos en col·laboració amb entitats socials
- Normalitzar els calendaris de pagament de subvencions, contractes i concerts a les entitats socials
- Desenvolupar les 50 mesures del Pla de Suport al Tercer Sector Social signat amb el Govern de la Generalitat